

หัวข้อคุณิพนธ์	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพุทธปรัชญาตามพุทธศาสตร์ ในอรรถกถาธรรมบท
โดย	พระมหาวิฑูรย์ สิทธิเมธี (บ้งสันเทียะ)
หลักสูตรและสาขาวิชา	ปรัชญาคุณิพนธ์ (ปรัชญาและศาสนา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์พิน ดอกบัว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

คุณิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาพุทธปรัชญาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) เพื่อศึกษาพุทธศาสตร์ในอรรถกถาธรรมบทในฐานะเครื่องมือการวิจัย 3) เพื่อวิเคราะห์และวิจักษ์พุทธศาสตร์ในอรรถกถาธรรมบทเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต 4) เพื่อวิธานในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยทางปรัชญาภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจักษ์และวิธาน เพื่อนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย สังคม (ศีล) อารมณ์ (จิตใจ) และสติปัญญา วิเคราะห์ผ่านกรอบพุทธปรัชญาที่ปรากฏจากเรื่องเล่าเชิงบุคคลาธิษฐานในอรรถกถาธรรมบท มีเป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาคชีวิตโดยมิได้มุ่งเน้นเพียงทฤษฎีเท่านั้น แต่มุ่งหวังให้มนุษย์ตระหนักในการนำสารัตถธรรมนั้นไปปฏิบัติจนเกิดผลเชิงคุณภาพที่ถูกต้อง ดีงาม และจริงแท้ได้อย่างซัดแจ้งทุกกาลสมัย เน้นย้ำให้มนุษย์มีสติสัมปชัญญะในการลดละความหลงติดสิ่งที่เป็นพันธนาการ รู้จักนำมาเป็นรูปแบบหรือแนวทางเพื่อเสริมแ่งคิดในการแสวงหาทางออกของปมปัญหาต่าง ๆ เป็นอุปการะต่อการหล่อหลอมพัฒนาวิถีชีวิตมนุษย์ สังคม และ โลก ให้ได้เห็นแนวทาง ได้เรียนรู้วิธีคิด ได้เข้าใจวิธีปฏิบัติ ตามนัยแห่งพุทธศาสตร์ในอรรถกถาธรรมบท จนสามารถเข้าใจซึ่งถึงแก่นแท้แห่งสภาวะทั้งปวงอย่างตรงประเด็น

องค์ความรู้ใหม่จากการนำพุทธศาสตร์ในอรรถกถาธรรมบทเชิงพุทธปรัชญามาเป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า สามารถทำให้วิถีชีวิตทางสังคมเกิดความสงบราบรื่นผาสุกอย่างยั่งยืน และเป็นฐานนำพาชีวิตให้บรรลุเป้าหมายอันสูงสุดอย่างถูกต้อง คีงาม และจริงแท้สมเจตจำนงต่อไปได้

